

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficultatis 2. Solutio Objectionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

manitatis Christi, quia respectu illius supplevit concursum Patris, respectu autem ranarum nihil supplet, quia illud suppleri dicitur, quod est, vel fuit, vel erit. Hinc non supplet Magister vices alius professoris, qui nec est, nec fuit, nec erit, influxus autem causæ univocæ, erga ranas nec est, nec fuit, nec erit, eo quod nec ratio, nec experientia, tribuat illis vim generandi sibi simile. Unde, quia videmus generari ignem ab alio igne, si non ab igne, vel virtute ignis generetur ignis de novo, tunc supplet Deus causalitatem ignis, estque specialis illius causa: & licet ad Deum recurrere, non sit Philosophicum, si alia causa assignari possit, jam autem causa univoca nulla potest assignari genitorum ex putri, hinc ad Solem & ad Deum, tanquam auctorem naturæ, recurrendum erit, cum hoc tamen stat, ut debeat virtus agendi tribui immediata, respectu substantiarum accidentibus.

CONFIRMATUR Conclusio, quando videmus duo concurrere, & duobus illis positis poni effectum, non positis non poni, cæteraque sunt paria, bene arguimus, utrumque illud esse causam, sed posito igne cum suo calore, videmus poni alium ignem, non posito non poni, & cætera sunt paria; præcipue in hoc, quia videmus solum calorem immediate passo conjunctum, sine conjunctione immediata ignis, alium ignem producere. Rursus pone impediri ignem, ne producat in se calorem, vel adhuc poterit naturaliter producere ignem, vel non poterit: si non poterit, præsumptio est, quod etiam calor illius concurrat, sicut cum videmus unum equum pondus non trahere solum, trahere cum alio, præsumimus utrumque trahere: si autem poterit causare alium ignem, contra erit, non potest sine prævio calore passi, quidquam igniri, Ergo nec ignietur sine calore agentis.

Punctum Difficultatis 2.

Solutio Objectionum.

OBJICIT PRIMò recentior Suar, paritates aliquas.

PRIMA PARITAS est; sola substantia potest immediate recipere aliam substantiam, ergo & sola potest immediate aliam producere.

RESPOND. Negando Antec. concessimus enim competere id quantitati. Disparitas etiam in hoc est, quia materia non recipit ubi non est, nec causat, nisi intimè unita: agens autem agit, etiam ubi præsens, quoad substantiam non est, sed in aliquo nonnisi sui, quod aliquid illius, non est aliud, nisi accidentia.

SECUNDA PARITAS. Unum accidens potest immediate producere aliud, ergo & substantia aliam substantiam.

RESPOND. eadem quâ suprâ disparitate nempe quia nullibi agit, accidens nisi ubi est, non debuit ergo habere vicariam virtutem; jam autem substantia agit, ubi non est, debuit ergo illi provideri vicariam accedens.

TERTIA DISPARITAS posset esse, Virtus productiva entis spiritualis, debet esse spiritualis, ergo & productiva immediate substantiæ, debet esse substantia.

RESPOND. vi ejusdem medii termini probari posse, quod substantia non possit producere accidens, quia si productivum entis spiritualis debet esse spirituale, etiam productivum accidentis, deberet esse accidens. Quod si dicas, non esse licitum argumentari ab exigentia unius effectus, respectivè ad suam causam, ad exigentiam alius effectus, idem nos in præsentī dicemus. Quoad disparitatem atinet, vel antecedens procedit de substantia spirituali, & sic clarum est, debere spirituale illius esse principium, nam substantia spiritualis, non potest aliter produci, nisi virtute creativâ, virtus autem creativa connaturaliter non potest tribui, nisi Deo, qui spiritualis est; Si verò nomine entis spiritualis veniant operationes spirituales immanentes, illæ etiam debent esse à principio spirituali, quia à principio ab intrinseco operante. Materiale autem non est ab intrinseco operativum spiritualium, extraheretur enim extra suam latitudinem tunc materiale principium, sicut extraheretur, oculus si produceret auditionem. Si verò nomine entis spiritualis veniant alia accidentia, illa etiam non possunt produci ab ente materiali, quia si res materialis produceret rem spiritualement, cum illa carens partibus, per partes produci non possit, consequenter darentur plures causæ adæquatæ unius rei, in eodem genere, quod naturaliter fieri non potest.

Sed in adferenda hac disparitate commodius recurreretur ad rationem Conclusionis, quia nec per rationem, nec per experientiam, constat, dari aliquam virtutem materialem, quæ suppleat connaturaliter defectum productivi spiritualis, & ratione autem & experientia constat, debuisse provideri à natura vim suppletivam substantiam.

Procedit item argumentatio à faciliore ad difficilius viâ affirmationis, nam difficilius est, ut res materialis producat rem spiritualement, à quâ illa & gradu spiritualitatis, & genere entis distat, quam ut producat substantiam accedens materiale, quod à substantia, nonnisi genere entis discernitur.

Adde, materiale illud productivum rei spiritualis, vel esset substantia, vel accidens: Non substantia, quia substantia, unius substantiæ, non est vicaria: hinc jam propriâ virtute, deberet rem spiritualement producere, & tamen hoc non posset,

posset, utpotè rem perfectiorem gradu; Non etiam illud materiale productivum posset esse accidens, quia deberet in virtute substantiæ spiritalis producere, virtutes autem suis principalibus, saltem in gradu, deberet proportionari.

OBJICIT SECUNDÒ idem. Quando accidentia producerent substantiam, vel producerent illam se solis, aut simul, cum immediato concursu substantiæ: non se solis, quia accidens, cum sit longè ignobilius substantiâ, non continet in se virtute substantiam; quodsi accidentia producant substantiam, cum immediato alius substantiæ concursu, superfluous erit concursus accidentium, potiùsque concursui substantiæ, tribuetur illa productio.

RESPONDETUR. Hæc propositio: causa virtute continet effectum, nihil in re plus sonat, quàm quod possit producere effectum: hinc quando assumet Svar, pro probatione; Accidens non continet virtute substantiam, nihil probat, sensus enim rationis est, quòd non possint accidentia causare substantiam, quòd ipsum probandum est, sufficereque ad maximum, quòd causa principalis virtute contineat effectum, licet illum non contineat instrumentalis.

DIRECTE autem ad medium terminum dici potest, quod accidentia interdum simul producant cum substantia, interdum se sola substantiam, ut sit in generatione posthumi. Casu autem, quòd utrumque hoc principium concurrat, non erit concursus superfluous accidentis, quia concursus causæ instrumentalis, agente principali, non est superfluous. Nec tribuetur soli substantiæ productio, cum etiam accidentia in illorum absentia producant substantiam, quod ostendit inesse illis vim causandi. Illustrari hoc posset ex communi Philoſophia, ductâ instantiâ, species impressæ proviſæ sunt à natura, quia interdum objectum est improporcionatum, & interdum absens, sic etiam proviſa sunt etiam substantiis accidentia, tanquam instrumenta, ut quoniam interdum est substantia absens, & unire se non potest passio, mediis accidentibus agat. Porro hæc species impressæ interdum concurrunt in præsentia & existentia objecti, ut dum videndo Petrum, intelligo Petrum, neq; tamen ex hoc supervacaneè natura providit de speciebus intellectu; sic cum in præsentia substantiæ agunt, tanquam instrumenta, accidentia non supervacaneè à natura censenda sunt esse proviſa.

INSTABIS: emanatio caloris non fit per aliquid intermedium, ergò nec productio alius substantiæ.

RESPOND. disparitatem esse, quia hæc emanatio non potest esse, nisi conjunctim in præsentia ipsius substantiæ; generatio autem alius substantiæ, hinc ad emanationem non debuerunt à natura provideri instrumenta.

OBJICIT TERTIÒ Arriag. Magis est pro-

portionata substantia ignis cum altera substantia ignis, quàm calor igni. Ergò potiori jure producit alium ignem, quàm calor.

RESPOND. Si ly t potiori jure, supponat, pro principaliter, Concedo totum: proportio etiam illa fundat nonnisi rationem causæ principalis, non autem excludit rationem causæ instrumentalis.

INSTARI POSSET PRIMÒ. Actio immediata denegatur substantiis in substantia, vel propter ejus perfectionem, vel propter imperfectionem: si propter imperfectionem, cum accidens sit imperfectius substantiâ, non poterit ei perfectior causalitas convenire; si etiam propter imperfectionem, tunc immediata actio DEO tribui non deberet.

RESPOND. Negando Minorem. Non enim propterea negatur concursus immediatus substantiis, in substantiarum productione, sed ob rationes alias prædictas. De objecto autem ipso discurrendo; an concursus effectivus immediatus, sit perfectior, an imperfectior, de hoc dici possit: Quod si sit immediatus concursus ex defectu, non erit tunc immediatus concursus perfectio; Et sic non erit perfectio in Deo, per seipsum nonnisi facere miracula, si hanc vim, cæteroqui communicabilem creaturis, dispensare non posset. Et in moralibus non posse habere famulos ignobile censetur; Quod si sit immediatus concursus ob excellentiam principalis, determinantis sibi nonnisi modum immediatè concurrendi, ut Deus qui nonnisi immediatè cum creaturis ad agendum concurrat, talis immediatio concursus, perfectionem adferet. Hinc ulterius dici potest quòd negatio immediati concursus substantiarum ad alias producendas substantias, sit quadam perfectio, quia proficiscitur, ex vi, subordinandi sibi alia.

INSTAT SECUNDÒ Arriaga. Causa debet continere formaliter vel eminenter effectum. Accidens nullo modo ex his præcon- tinet substantiam; non formaliter; quia non est formaliter substantia; non eminenter, quia non est perfectior.

RESPOND. Majorem esse veram de sola causa principali, non autem de Instrumentali.

INSTAT TERTIÒ Oviedo: Operari accidens in virtute substantiæ, est operari cum substantia immediatè operante, vel est operari tantum per suam entitatem: Non primum, quia jam substantia esset immediatè operativa; Non secundum, quia accidens, est imperfectius substantia.

RESPOND. Operari accidens in virtute substantiæ, est esse accidens à natura proviſum, ut loco substantiæ etiam absenti, operari possit, nec imperfectio entitativa officit ad hoc. Quando autem idem urget, quod in generatione animalium ex putri non fit ulla substantia, in virtute cujus illa animalia producantur, consequen-

quenter quodd nec illa accidentia concurrere in virtute alius substantiæ possint, id etiam non convincit. Quia licet illa accidentia non concurrant in virtute à se distincta, quam mendicent accidentia à substantiis aliquibus, univocè se habentibus, ad nata ex putri, sed concurrunt in virtute substantiæ, hoc est, prout à natura proviſæ, seu potius Deo auctore naturæ, in bonum producendarum illarum substantiarum.

Punctum Difficultatis 3.

Continuatur Solutio.

OBJICI POTEST QUARTO. Admittimus in productione ignis duas causas; principalem, hoc est substantiam ignis generantis, & instrumentalem, hoc est accidentia, quo posito sic instituitur argumentum. Agentibus accidentibus, vel agit substantia tanquam causa principalis, vel non agit: Si non agit, Ergo totalis causa generationis alius ignis, erit solum accidens, Ergo ulterius causa illa principalis, non est causa, cum nulla illi tribuatur actio: si autem agit, ergo in absentia causæ principalis, cum desit ejus influxus, æquè ad DEUM recurri debet, quod ut evitaretur, vis accidentibus à nobis attributa est, producendi substantias. Rursus si causa principalis etiam pro sua parte agit, agit in illo genere cauſandi principaliter, vel immediatè, vel mediatè: si immediatè, ergo immerito negamus substantias immediatè agere; si mediate, deberet agere mediantibus accidentibus, agere autem mediantibus accidentibus in genere cauſandi principaliter non potest, quia aliàs illis non tantum ratio agendi instrumentalis, sed etiam principalis tribueretur, quod absurdum est.

RESPONDETUR PRIMÒ, invertendo hoc argumentum de quocunque agente principali, comparatè ad suum instrumentum, sic v. g. quando Deus media gratia tanquàm instrumento justificat hominem, vel agit in illa justificatione præter id, quod est uti illa gratia tanquam instrumento, vel non agit: si non agit, Ergo non est causa principalis nostræ justificationis: contra Trident. si autem agit, vel hoc facit immediatè, vel mediatè: si immediatè, ergo immerito dicimus mediante nonnisi gratia justificari nos, si autem agit tunc DEUS mediatè, Ergo mediante gratia, exinde autem sequitur gratiam non fore instrumentum justificationis, sed causam principalem. Idem proponi potest de fabro, ferrâ, tanquam instrumento utente.

RESPONDETUR, deinde Causam principalem agere tunc modo sibi proportionato agendi, causæq; principali debito, qui est, uti instrumento ut agat, & hic est ipsius influxus, sicut actio fabri in rasuras, est usus ferræ à fabro, licet cum disparitate, quia ferra est instrumentum conjunctum, adeoq; non movet nisi motum: jam autem accidentia sunt instrumentum separatum,

quod movere potest non motum immediatè à principali. Cujus ulterior ratio est, quia ferra est instrumentum ab extrinseco, calor autem est instrumentum ab intrinseco & ex natura sua. In hoc fallitur imaginatio argumenti, quia putat debere esse condistinctam semper actionem principalis & instrumenti, quod non requiritur, nam si potest esse eadem actio Creaturæ & Dei, cur non & eadem instrumenti cum principali, si sit instrumentum non conjunctum. Quare autem in instrumento conjuncto, requiratur alia actio principalis, ratio est, quia de ratione conjuncti instrumenti est, ut nonnisi motum moveat, jam autem non motum moveret, si nulla interveniret actio principalis, quia autem accidentia, sunt instrumentum separatum, possunt non mota movere, adeoq; non requirere causalitatem principalis, condistinctam à causalitate instrumentalis, præcipue autem, quia actio instrumenti separati, imputatur nonnisi principali, imputatione non solum morali, sed fundatâ, in providentia facta substantiis, à natura, conferente illis instrumenta in bonum productionis, aliarum substantiarum. Hinc in generatione ex putri, nullus suppletur defectus causæ principalis, quia illic nulla intervenit causa principalis univoca, & posito, quod sit aliqua, ex eo suppleri diceretur, quia suppleretur ille usus instrumenti, qui debetur causæ principali, hic suppleri non indiget, quia cum illa accidentia sint instrumentum separatum, poterunt agere non mota immediatè à substantia, idq; ideo, quia sunt instrumenta non conjuncta, quibus est à natura tributa vis, ut etiam in absentia substantiæ, in similitudinem substantiæ operentur: Non ergo in absentia substantiæ à Deo suppletur ullus defectus. Et etiam si causa principalis mediantibus accidentibus exerceat suam causalitatem, non sequetur sola accidentia esse causam, quia duarum causarum, ut dixi, potest esse causalitas eadem, quod magis procedit de causa principali, comparata ad instrumentalem, cum agere per instrumentum immediatè, sit agere in aliquo sui, nec unquam derivabitur in causam instrumentalem ratio causæ principalis, quia non providetur causa principalis in bonum instrumenti, ut agat ubi non est instrumentum, sed è converso.

INSTAT PRIMÒ Maftrius. Perfectior est influxus causæ principalis, quam instrumentalis, sicut causa principalis, est perfectior instrumentali. Ergo idem simpliciter influxus, erit perfectior & imperfectior.

RESPONDETUR, totam majoritatem, perfectionis influxus causæ principalis, in hoc stare, quia hoc ipsum, quod possit in substantiam influere, accidens habet sibi communicatum à substantia, cujus nomine agit; sed hoc potest stare cum hoc, ut eadem sit actio causæ principalis & instrumentariæ separatim agente, & sicut perfectior est influxus Dei in operationem creaturæ,